

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

Esas No: 2/594

Karar No: 28

Tarih: 23/02/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yozgat Milletvekili Bekir BOZDAĞ, Samsun Milletvekili Suat KILIÇ, Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ, Giresun Milletvekili Nurettin CANIKLI, İstanbul Milletvekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI, Bilecik Milletvekili Fahrettin POYRAZ, İstanbul Milletvekili Alaattin BÜYÜKKAYA ve Kahramanmaraş Milletvekili Veysi KAYNAK tarafından 01/02/2010 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (2/594) esas numaralı “*Sayıştay Kanunu Teklifi*” Başkanlığınızca, 02/02/2010 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak Anayasa Komisyonu ve Adalet Komisyonu ile AB Uyum Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 18/02/2010 tarihli 39. toplantısında, teklif sahiplerinden Bilecik Milletvekili Fahrettin POYRAZ ile Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Teklifi’ni inceleyip görüşmüştür.

Teklif’in tümü üzerindeki görüşmeler sırasında teklif sahibi milletvekillerinden Fahrettin POYRAZ tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Teklif ile kamu fonlarının, kaynaklarının ve faaliyetlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi adına dış denetimini gerçekleştiren Sayıştay’ın uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun denetim yapabilmesinin sağlanması, Sayıştay denetimlerinde düzenlilik denetimi ve performans denetimi tekniklerinin eşit ağırlıkta uygulanması, Sayıştay’ın TBMM’ye rapor verme görevini gereği gibi yerine getirebilmesi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” ile kamu mali yönetimi sisteminde meydana gelen köklü değişikliklere uyum sağlanması doğrultusunda düzenlemeler yapılmaktadır.

- Düzenlemenin kanun teklifi olarak sunulması, Sayıştay’ın merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetliyor olmasından kaynaklanmaktadır. Sayıştay Kanunu üzerinde yapılan değişikliklerde günümüze kadar genellikle tasarı sunulması yoluna gidilmemiş ve milletvekillerince teklif sunulması yönünde bir teamül oluşmuştur.

Sayıştay Başkanlığı temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Teklif ile Anayasa’nın Sayıştay’ı düzenleyen 160. maddesinde 2004 ve 2005 yıllarında gerçekleştirilen değişiklikler doğrultusunda düzenlemeler yapılmakta, 10/12/2003 tarihli ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu mali yönetiminde getirilen yeniliklere uygun düzenlemeler getirilmekte ve Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı’nda belirtilen dış denetimin yapılandırılması ve dış denetime uluslararası standartlar doğrultusunda işlerlik kazandırılması amaçları çerçevesinde düzenlemeler yapılmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

- Teklif ile Sayıştay'ın denetim alanı genişletilmiş, ancak Anayasa'mızda Sayıştay denetiminin (md. 160) ve Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) denetiminin (md.165) farklı maddelerde düzenlenmesi nedeniyle halen KİT'lerin denetiminden sorumlu olan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ile Sayıştay'ın birleştirilmesi hususuna kanun teklifinde yer verilmemiş ve bu doğrultuda KİT'lerin denetimi kanun teklifinin kapsamına alınmamıştır.

- Teklif, Avrupa Birliği kriterleri ve uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu olarak hazırlanmıştır.

- Sayıştay raporlarının TBMM tarafından değerlendirilmesi bağlamında TBMM bünyesinde bir komisyon kurulması uluslararası denetim standartlarına uyum sağlanması açısından yerinde olup, meclisin takdirindedir.

ABGS temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Avrupa Birliği'nin yüksek denetim alanında direktif veya tüzüklerle kararlaştırılmış bir müktesebatı bulunmamasıyla birlikte, INTOSAI (*Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Organizasyonu*) standartları başta olmak üzere uluslararası denetim standartlarına atıfta bulunmaktadır. Kanun teklifinin söz konusu standartlara uygun olduğu değerlendirilmektedir.

- AB ile ilişkiler açısından, Sayıştay'a ilişkin yeni bir yasal düzenlemenin yapılması gerektiği 2008 yılı Türkiye İlerleme Raporu'nun "*Siyasi Kriterler*" bölümünde, 23 nolu "*Vergi ve Temel Haklar*" ile 32 nolu "*Mali Kontrol*" fasıllarında dile getirilmekte olup, 32 nolu faslın kapanış kriterlerinden biri de Sayıştay'ın uluslararası standartlar çerçevesinde denetim yapabilmesinin sağlanmasıdır.

- Teklifte KİT'ler Sayıştay'ın denetimi dışında tutulmakla birlikte Sayıştay denetiminin kapsamının genişletilmiş olması ciddi bir iyileştirme olarak değerlendirilmektedir.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Dünyada dış denetimin tek çatı altında toplanması yönünde gelen bir kabul bulunmaktadır. Bu durum INTOSAI standartlarında da yer almaktadır.

- Avrupa Birliği, kamunun tüm gelir ve giderlerinin parlamentolar tarafından denetlenmesini öngörmüş ve bu denetimin de genel idare içerisinde yer almayan, yargısal teminata sahip bir organ tarafından yapılması prensibini benimsemiştir. Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin 2001 yılı Türkiye Ulusal Programı'nda da dış denetim birimlerinin bir çatı altında toplanmasının özellikle koordinasyon sorununun çözülmesi ve dış denetimin etkinliğinin sağlanması amacıyla önem taşıdığı ifadesine yer verilmiştir.

- Yukarıda ifade edilen gerekçelerle Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun Sayıştay'la birleştirilmesi hususunun teklifte yer alması konusu değerlendirilebilir.

Teklif'in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Teklifte farklı kamu idareleri için farklı denetim usullerine yer verilmemesi ve bu çerçevede Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bütün gelir ve giderleri ile mallarının da Sayıştay'ın denetimine tabi tutulması, Anayasa'nın 160. maddesi ile uyumludur.

- Teklifte Sayıştay'ın işlevsel ve kurumsal olarak bağımsızlığı ile mali bağımsızlığının düzenlenmiş olması AB müktesebatına uygundur.

- Sayıştay'ın denetim alanının kamu kaynaklarının tamamına yakınına kapsayacak şekilde belirlenmesi yerindedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ AVRUPA BİRLİĞİ UYUM KOMİSYONU

Komisyon tarafından bu aşamada; maddeler üzerinde ayrıca görüşme açılmaksızın Teklif'in tümü üzerindeki görüşmeler sırasında maddeler hakkında görüşlerin ortaya konulması kararlaştırılmış ve ortaya konulan görüşler çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Sayıştay'ın dış denetimi sonunda elde edilen raporların TBMM tarafından etkin bir şekilde değerlendirilebilmesi için Meclis bünyesinde bir komisyon oluşturulması yerinde olacaktır.

- Avrupa Birliği'nin de taraf olduğu uluslararası standartlar çerçevesinde dış denetimin tek çatı altında toplanması için Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun Sayıştay'la birleştirilmesi yerinde olacaktır.

Raporumuz yukarıdaki mülahazalar ve muhalefet şerhi eklenerek Plan ve Bütçe Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.